Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

7. detsember 2017*

Eelotsusetaotlus – Võõrtöötajate sotsiaalkindlustus – Määrus (EMÜ) nr 1408/71 – Artikli 46 lõige 2 – Artikli 47 lõike 1 punkt d – Artikkel 50 – Põhipension – Miinimumhüvitis – Pensioniõiguste arvutamine

Kohtuasjas C-189/16,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Högsta förvaltningsdomstoleni (Rootsi kõrgeim halduskohus) 23. märtsi 2016. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 4. aprillil 2016, menetluses

Boguslawa Zaniewicz-Dybeck

versus

Pensionsmyndigheten,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president J. L. da Cruz Vilaça, kohtunikud E. Levits, A. Borg Barthet, M. Berger ja F. Biltgen (ettekandja),

kohtujurist: M. Wathelet,

kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikku menetlust ja 9. märtsi 2017. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Pensionsmyndigheten, esindajad: M. Westberg, M. Irving ja A. Svärd,

– Rootsi valitsus, esindajad: A. Falk, C. Meyer-Seitz, U. Persson ja L. Swedenborg,

– Tšehhi valitsus, esindajad: M. Smolek, J. Pavliš ja J. Vláčil,

– Euroopa Komisjon, esindajad: K. Simonsson ja D. Martin,

olles 3. mai 2017. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: rootsi.

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja nende pereliikmete suhtes (nõukogu 2. detsembri 1996. aasta määrusega (EÜ) nr 118/97 (EÜT 1997, L 28, lk 1; ELT eriväljaanne 05/03, lk 47) muudetud ja ajakohastatud redaktsioonis, mida on muudetud nõukogu 29. juuni 1998. aasta määrusega (EÜ) nr 1606/98 (EÜT 1998, L 209, lk 1; ELT eriväljaanne 05/03, lk 308)) artikli 46 lõiget 2 ja artikli 47 lõike 1 punkti d.

2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille pooled on Boguslawa Zaniewicz-Dybeck ja Pensionsmyndigheten (Rootsi pensioniamet) ning milles vaieldakse Rootsi riiklikus pensioniskeemis ette nähtud põhipensioni saamise üle.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Määruse nr 1408/71 III jaotises „Eri liiki hüvitistega seotud erisätted“ on 3. peatükki „Vanadus ja toitjakaotus (pensionid)“ rühmitatud artiklid 44–51a.

4 Määruse artikli 44 „Hüvitiste andmise üldtingimused, kui töötaja või füüsilisest isikust ettevõtja suhtes on kehtinud kahe või enama liikmesriigi õigusaktid“ lõikes 1 on sätestatud:

„Kahe või enama liikmesriigi õigusaktidele allunud töötaja või füüsilisest isikust ettevõtja või nende ülalpidamisel olnud isikute õigus saada hüvitist määratakse kindlaks vastavalt käesoleva peatüki sätetele.“

5 Määruse nr 1408/71 artikli 45 „Hüvitiste saamise õiguse omandamisel, säilitamisel või ennistamisel kindlustus- või elamisperioodide arvessevõtmine, mis on täitunud töötaja või füüsilisest isikust ettevõtja suhtes kehtinud õigusaktide alusel“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Kui liikmesriigi õigusaktid seavad hüvitiste saamise õiguse omandamise, säilitamise või ennistamise kindlustusskeemi alusel, mis ei ole eriskeem lõikes 2 või 3 määratletud tähenduses, sõltuvusse kindlustus- või elamisperioodide täitumisest, peab kõnealuse liikmesriigi pädev asutus vajaduse korral arvesse võtma teise liikmesriigi õigusaktide alusel täitunud kindlustus- või elamisperioode, olgu need täitunud üld- või eriskeemi alusel, töötajana või füüsilisest isikust ettevõtjana. Selleks arvestab ta kõnealuseid perioode nii, nagu oleksid need täitunud tema enda õigusaktide alusel.“

6 Määruse artiklis 46 „Hüvitiste määramine“ on ette nähtud:

„1. Kui liikmesriigi õigusaktide tingimused hüvitise saamiseks on täidetud, ilma et oleks vaja kohaldada artiklit 45 või artikli 40 lõiget 3, kohaldatakse järgmisi reegleid:

a) pädev asutus arvutab makstava hüvitise summa:
   i) üksnes nende õigusaktide alusel, mida ta kohaldab;
   ii) vastavalt lõikele 2;

[…]

2. Kui liikmesriigi õigusaktide tingimused hüvitise saamiseks on täidetud üksnes pärast artikli 45 või artikli 40 lõike 3 kohaldamist, kohaldatakse järgmisi reegleid:

a) pädev asutus arvutab hüvitise teoreetilise suuruse, mida asjaomane isik saaks taotleda, kui kõik kindlustus- või elamisperioodid, mis on täitunud töötaja suhtes kehtinud liikmesriikide õigusaktide alusel, oleksid täitunud kõnealuses liikmesriigis ja pädeva asutuse poolt hüvitise määramise päeval kohaldatavate õigusaktide alusel. Kui kõnealuste õigusaktide järgi ei sõltu hüvitise suurus täitunud perioodide kestusest, loetakse selline hüvitise suurus käesolevas punktis osutatud teoreetiliseks suuruseks;

b) seejärel määrab pädev asutus kindlaks hüvitise tegeliku suuruse, tuginedes eelmises punktis osutatud teoreetilisele suurusele, vastavalt tema poolt kohaldatavate õigusaktide alusel enne riski realiseerumist täitunud kindlustus- või elamisperioodide kestuse ja kõigi asjaomaste liikmesriikide õigusaktide alusel enne riski realiseerumist täitunud kindlustus- ja elamisperioodide kogukestuse suhtele.

3. Asjaomasel isikul on õigus saada iga liikmesriigi pädevalt asutuselt suurim summa, mis on arvutatud vastavalt lõigetele 1 ja 2, ilma et eelöeldu piiraks vähendamist, peatamist või tühistamist käsitlevate sätete kohaldamist, mis on ette nähtud hüvitise aluseks olevates õigusaktides.

Sellisel juhul tehakse võrdlus summade alusel, mis on kindlaks määratud pärast kõnealuste sätete kohaldamist.

[…]“

7 Määruse artikli 47 „Hüvitiste arvutamise lisasätted“ lõike 1 punktis d on sätestatud:

„Artikli 46 lõikes 2 osutatud teoreetilise ja *pro rata* suuruse arvutamisel kohaldatakse järgmisi reegleid:

[…]

d) kui liikmesriigi õigusaktide järgi arvutatakse hüvitisi töötasu, sissemaksete või suurendamiste suuruse alusel, määrab selle riigi pädev asutus kindlaks töötasu, sissemaksed ja suurendamised, mis võetakse arvesse teise liikmesriigi õigusaktide alusel täitunud kindlustus- või elamisperioodide eest, tuginedes tema poolt kohaldatavate õigusaktide alusel täitunud perioodide eest arvestatud keskmistele töötasudele, sissemaksetele ja suurendamistele;

[…]“

8 Määruse nr 1408/71 artiklis 50 „Lisahüvitise andmine, kui eri liikmesriikide õigusaktide alusel makstavate hüvitiste summa on väiksem kui miinimumhüvitis, mis on ette nähtud selle hüvitisesaaja elukohariigi õigusaktides“ on sätestatud:

„Hüvitisesaajale, kelle suhtes kehtib [määruse nr 1408/71 3. peatükk], ei või riigis, kelle territooriumil ta elab ja kelle õigusaktide alusel talle hüvitist makstakse, määrata väiksemat hüvitist kui nimetatud õigusaktides kindlaksmääratud miinimumhüvitis kindlustus- või elamisperioodi eest, mis võrdub kõigi kindlustus- või elamisperioodidega, mida vastavalt eelmistele artiklitele maksmisel arvestatakse. Nimetatud riigi pädev asutus peab vajaduse korral maksma talle kõnealuse riigi territooriumil elamise ajal lisahüvitist, mis on võrdne [määruse nr 1408/71 3. peatüki] alusel makstavate hüvitiste kogusumma ja miinimumhüvitise vahega.“

Rootsi õigus

9 Rootsi riiklik pensioniskeemi vanaduspension on kolmeosaline: töötasupõhine pension, lisapension ja põhipension.

10 Töötasupõhine pension ja lisapension põhinevad asjaomaste isikute saadud tuludel. Esimene nendest lähtub omandatud pensioniõigustest ning teine kuulub enne 2003. aastat Rootsis kehtinud pensioniskeemi ja on mõeldud aastal 1953 või varem sündinud isikutele. Peaasjalikult on need osamakselised hüvitised.

11 Seevastu põhipension, mille eesmärk on luua baaskaitse isikutele, kelle sissetulek on väike või üldse puudub, on elukohapõhine hüvitis ja seda rahastatakse maksudest. Põhipension seati sisse Rootsi pensioniskeemis 1990. aastatel tehtud muudatustega ja see asendas riikliku vanaduspensioni.

12 Põhipensioni suurus määratakse kindlaks teiste vanaduspensionide summa alusel, mida asjaomane isik saab. Seda pensioni vähendatakse järkude kaupa, lähtudes töötasupõhisest pensionist, lisapensionist ja teatavatest muudest hüvitistest.

13 Käesoleva kohtuasja jaoks asjasse puutuvad liikmesriigi õigusnormid põhipensioni kohta on põhipensioni seadus (1998:702) (lagen (702:1998) om garantipension), mis asendati sotsiaalkindlustuse seadustikuga (2010:110) (socialförsäkringsbalken (2010:110); edaspidi „SFB“).

14 SFB 55. peatüki §-de 8 ja 10 kohaselt on põhipension Rootsi riikliku vanaduspensioniskeemi baastase. See oleneb kindlustusperioodist ja seda võib maksta isikutele, kes ei saa töötasul põhinevat vanaduspensioni või kelle töötasul põhinev vanaduspension ei ületa teatavat summat.

15 SFB 67. peatüki § 2 kohaselt makstakse põhipensioni aastal 1938 või pärast seda sündinud kindlustatud isikutele, kui neil on täitunud vähemalt kolmeaastane kindlustusperiood.

16 SFB 67. peatüki §-s 4 on sätestatud, et põhipensioni võib hakata saama mitte varem kui sel kuul, mil kindlustatu saab 65aastaseks.

17 Sama peatüki §-s 11 on täpsustatud, et kindlustusperioodi arvutamisel võetakse arvesse üksnes perioodi alates kalendriaastast, mil asjaomane isik sai 16aastaseks, kuni kalendriaastani, mil ta sai 64aastaseks.

18 SFB 67. peatüki §-s 15 on ette nähtud, et põhipension tuleb arvutada töötasul põhineva vanaduspensioni alusel, mida kindlustatul on õigus nendesamade aastate eest saada.

19 Sama peatüki §-s 16 on mõiste „töötasul põhinev vanaduspension“ sama peatüki § 15 tähenduses määratletud kui SFB kohane töötasul põhinev vanaduspension enne selle seadustiku teatavates paragrahvides ette nähtud vähendusi ja niisugune teiste riikide õigusaktide kohane üldkohustuslik vanaduspension, mida ei tule vastavalt SFB-le põhipensioniga võrdsustada.

20 Baassumma, mis on teatud sotsiaalhüvitiste, sealhulgas põhipensioni arvutamise alus, on kindlaks määratud SFB 2. peatüki §-s 7. See summa on indekseeritud üldise hinnataseme suhtes. Põhikohtuasjas asjaomasel aastal oli see 39 400 Rootsi krooni (ligikaudu 4137 eurot).

21 SFB 67. peatüki § 23 kohaselt on abielus isikule, kelle puhul põhipensioni arvutusalus ei ületa 1,14 baassummat, aastane põhipension 1,9 baassummat, millest lahutatakse arvutusalus.

22 Sama peatüki §-s 24 on ette nähtud, et abielus isikule, kelle puhul arvutusalus ületab 1,14 baassummat, on aastane põhipension 0,76 baassummat, millest lahutatakse 48% sellest arvutusaluse osast, mis ületab 1,14 baassummat.

23 SFB 67. peatüki §-s 25 on ette nähtud, et isiku puhul, kellel ei ole täitunud põhipensioni arvestuses 40 aastat kindlustusperioode, vähendatakse kõiki §-des 21–24 ette nähtud baassummaga seotud summasid *pro rata* arvutuse kohaselt samas ulatuses, mis vastab kindlustusperioodi ja 40 jagatisele.

24 Försäkringskassani (riiklik kindlustuskassa, Rootsi) 2007. aasta asutusesisestes suunistes nr 2 (edaspidi „suunised“) on ette nähtud, et SFB 67. peatüki §-s 25 ette nähtud põhipenisoni *pro rata* arvutamisel peab määruse nr 1408/71 artikli 46 lõike 2 punktis a ette nähtud teoreetilist suurust arvutades omistama igale teistes asjaomastes liikmesriikides täitunud kindlustusperioodile fiktiivse pensioniväärtuse, mis vastab Rootsis täitunud perioodide keskmisele pensioniväärtusele.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

25 Poola kodanik Boguslawa Zaniewicz-Dybeck on sündinud 1940. aastal ja ta lahkus Poolast, et asuda elama Rootsi, 1980. aastal. Pärast 19 aastat töötamist Poolas elas ta Rootsis 24 aastat ja töötas seal 23 aastat.

26 B. Zaniewicz-Dybeck esitas 2005. aastal taotluse põhipensioni saamiseks, mille riiklik kindlustuskassa jättis rahuldamata.

27 Kaebuse kohta 1. septembril 2008 tehtud otsuses jättis riiklik kindlustuskassa taotluse rahuldamata jätmise otsuse muutmata.

28 Kuna B. Zaniewicz-Dybeckil olid täitunud kindlustusperioodid nii Rootsis kui ka Poolas, arvutas riiklik kindlustuskassa määruse nr 1408/71 kohaselt viimati nimetatud isiku põhipensioni välja osaliselt liikmesriigi sätete ja osaliselt määruse artikli 46 lõikes 2 ette nähtud *pro rata* arvutamise põhimõtte alusel.

29 Riiklik kindlustuskassa määras B. Zaniewicz-Dybecki põhipensioni arvutamisel liikmesriigi sätetele vastavalt SFB 67. peatüki § 25 ja suuniste kohaselt kindlaks selle pensioni arvutusaluse, tehes *pro rata* arvutuse. Lisaks ei võtnud ta määruse nr 1408/71 artikli 46 lõike 2 punktis a ette nähtud baassumma arvutamisel arvesse B. Zaniewicz-Dybecki poolt Poolas saadud tuludel põhinevat vanaduspensioni, vaid ta omistas viimati nimetatud isiku poolt Rootsis saadud tuludel põhinevale pensionile summas 75 216 krooni (ligikaudu 7897 eurot) aastase väärtuse 3134 krooni (ligikaudu 329 eurot) 24 kindlustusaasta kohta ehk 75 216 krooni jagatud 24ga ning seejärel korrutas ta selle summa põhipensioni kindlustusperioodi maksimumiga, milleks on 40 aastat. Nii sai ta fiktiivseks pensioniväärtuseks 125 360 krooni (ligikaudu 13 162 eurot).

30 Saadud tulemusi arvestades leidis riiklik kindlustuskassa, et töötasul põhinev vanaduspension, mis SFB 67. peatüki § 15 kohaselt on põhipensioni arvutamise alus ja mida B. Zaniewicz-Dybeck saab, ületab tulude ülempiiri põhipensioni saamiseks.

31 Pärast seda, kui B. Zaniewicz-Dybeck vaidlustas selle otsuse Förvaltningsrätten i Stockholmis (Stockholmi halduskohus, Rootsi), kes nõuet ei rahuldanud, ja seejärel Kammarrätten i Stockholmis (Stockholmi teise astme halduskohus, Rootsi), pöördus ta Högsta förvaltningsdomstolenisse (Rootsi kõrgeim halduskohus).

32 B. Zaniewicz-Dybeck väidab, et põhipensioni teoreetiline suurus tuleb arvutada vastavalt määrusele nr 1408/71, ilma esiteks kohaldamata selle määruse artikli 47 lõike 1 punkti d, kuna põhipension põhineb ainult kindlustusperioodide kestusel, kusjuures arvatakse maha Rootsis saadud tulul põhinev pension, ning teiseks kohaldamata suuniseid, kuna need on ebasoodsad võõrtöötajatele, kes saavad väikest töötasupõhist pensioni teisest liikmesriigist.

33 Pensioniamet, kes on alates 1. jaanuarist 2010 riikliku kindlustuskassa õigusjärglane, on arvamusel, et teises liikmesriigis kui Rootsi Kuningriik täitunud kindlustusperioodid annavad õiguse saada pensioni selles teises liikmesriigis. Kuna põhipension on olemuselt aga täiendav, annaks pensioni arvutamine ilma määruse nr 1408/71 artikli 47 lõike 1 punkti d kohaldamata tulemuseks, et asjaomane isik, kellel on täitunud kindlustusperioodid teises liikmesriigis kui Rootsi Kuningriik, saaks ülemäärast hüvitist. Nimelt kui teises liikmesriigis kui Rootsi Kuningriik täitunud kindlustusperioodidele ei omistata keskmist pensioniväärtust, siis oleks selle tulemuseks see, et neile kindlustusperioodidele omistatakse väiksem väärtus kui vastavatele Rootsis täitunud perioodidele.

34 Eelotsusetaotluse esitanud kohus rõhutab asjaolu, et kui pädev institutsioon, see tähendab riiklik kindlustuskassa või pensioniamet arvutab põhipensioni määruse nr 1408/71 artikli 46 lõike 2 punkti a kohaselt, omistab ta igale töötaja teises liikmesriigis kui Rootsi Kuningriik täitunud kindlustusperioodile fiktiivse pensioniväärtuse, mis vastab Rootsis täitunud kindlustusperioodide keskmisele pensioniväärtusele, mis arvutatakse põhipensionist maha, sõltumata sellest, kas asjaomane isik sel perioodil töötas või mitte. Nimelt kui asjaomane isik sel perioodil töötas ning seetõttu omandas pensioniõiguse, mis on suurem kui pädeva institutsiooni arvutatud fiktiivne pension, on ta soodsamas olukorras. Seevastu kui asjaomane isik teises liikmesriigis sel perioodil ei töötanud või omandas õiguse pensionile, mis on väiksem kui pädeva institutsiooni arvutatud fiktiivne pension, on ta ebasoodsamas olukorras.

35 Neid asjaolusid arvestades on eelotsusetaotluse esitanud kohus seisukohal, et ei ole selge, kuidas põhipensioni tuleb arvutada. Ta küsib täpsemalt, kas sellise pensioni arvutamisel tuleb kohaldada määruse nr 1408/71 artikli 46 lõiget 2 ja artikli 47 lõike 1 punkti d, ja sel juhul, kas nende sätete kohaselt on võimalik sellise pensioni arvutamise aluse kindlaks tegemiseks omistada teises liikmesriigis kui Rootsi Kuningriik täitunud kindlustusperioodidele fiktiivset pensioniväärtust, mis vastab Rootsis täitunud kindlustusperioodide keskmisele väärtusele. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav, küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas põhipensioni arvutamisel tuleb arvesse võtta vanaduspensioni, mida asjaomane isik saab teistest liikmesriikidest.

36 Neil asjaoludel otsustas Högsta förvaltningsdomstolen (Rootsi kõrgeim halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas määruse nr 1408/71 artikli 47 lõige 1 punkti d sätted tähendavad seda, et Rootsi põhipensioni arvutamisel saab teises liikmesriigis täitunud kindlustusperioodidele omistada pensioniväärtuse, mis vastab Rootsis täitunud perioodide keskmisele väärtusele, kui pädev asutus teeb *pro rata* arvutuse vastavalt selle määruse artikli 46 lõikele 2?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav: kas pädev asutus võib põhipensioniõiguste arvutamisel võtta arvesse pensioni, mida kindlustatu saab teisest liikmesriigist, ilma et see läheks vastuollu määruse nr 1408/71 sätetega?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

37 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määrust nr 1408/71 tuleb tõlgendada nii, et kui liikmesriigi pädev asutus arvutab välja sellise hüvitise nagu põhikohtuasjas kõnealune põhipension, tuleb kohaldada selle määruse artikli 46 lõikes 2 ette nähtud *pro rata* arvutamise meetodit ja omistada vastavalt määruse artikli 47 lõike 1 punktile d teises liikmesriigis täitunud kindlustusperioodidele fiktiivne keskmine väärtus.

38 Eelotsusetaotluse esitanud kohtule tarviliku vastuse andmiseks tuleb sissejuhatuseks rõhutada, et määrus nr 1408/71 ei loo ühist sotsiaalkindlustusskeemi, vaid lubab erinevate liikmesriikide skeemide olemasolu, ning selle ainus eesmärk on tagada liikmesriikide skeemide kooskõlastamine. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt säilitavad liikmesriigid nii pädevuse korraldada oma sotsiaalkindlustusskeeme (vt eelkõige kohtuotsus, 21.2.2013, Salgado González, C-282/11, EU:C:2013:86, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika).

39 Seega kui liidu tasandil ei ole ühtlustamist toimunud, määratakse iga liikmesriigi õigusaktidega kindlaks muu hulgas tingimused, mis annavad õiguse hüvitisele (kohtuotsus, 21.2.2013, Salgado González, C-282/11, EU:C:2013:86, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika).

40 Liikmesriigid peavad selle pädevuse teostamisel siiski järgima liidu õigust, eelkõige EL toimimise lepingu neid sätteid, mis käsitlevad kõigile liidu kodanikele tagatud vabadust liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil (kohtuotsus, 21.2.2013, Salgado González, C-282/11, EU:C:2013:86, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika).

41 Sellega seoses tuleb meelde tuletada, et määruse nr 1408/71 artiklis 45 on sätestatud, et kui liikmesriigi õigusaktid seavad hüvitiste saamise õiguse omandamise, säilitamise või ennistamise sõltuvusse kindlustus- või elamisperioodide täitumisest, peab kõnealuse liikmesriigi pädev asutus arvesse võtma teise liikmesriigi õigusaktide alusel täitunud kindlustus- või elamisperioode nii, nagu oleksid need täitunud tema enda õigusaktide alusel. Teisisõnu tuleb eri liikmesriikides täitunud kindlustusperioodid liita.

42 Selliseks juhuks on määruse nr 1408/71 artikli 46 lõike 2 punktis a ette nähtud, et pädev asutus arvutab selle hüvitise teoreetilise suuruse, millele on asjaomasel isikul õigus, nagu oleksid kõik tema eri liikmesriikides täitunud tööperioodid täitunud pädeva asutuse liikmesriigis. Seejärel määrab pädev asutus vastavalt sama artikli lõike 2 punktile b teoreetilise suuruse alusel kindlaks hüvitise tegeliku suuruse vastavalt pädeva asutuse liikmesriigis täitunud kindlustus- ja/või elamisperioodide kestuse ja eri liikmesriikides täitunud kindlustus- ja/või elamisperioodide kogukestuse suhtele. Tegemist on *pro rata* arvutamise meetodiga.

43 Määruse nr 1408/71 artiklis 47 on ette nähtud lisasätted artikli 46 lõikes 2 osutatud teoreetilise ja *pro rata* suuruse arvutamiseks. Nii on määruse artikli 47 lõike 1 punktis d täpsustatud, et kui liikmesriigi õigusaktide järgi arvutatakse hüvitisi töötasu, sissemaksete või suurendamiste suuruse alusel, määrab selle riigi pädev asutus kindlaks töötasu, sissemaksed ja suurendamised, mis võetakse arvesse teise liikmesriigi õigusaktide alusel täitunud kindlustus- või elamisperioodide eest, tuginedes tema poolt kohaldatavate õigusaktide alusel täitunud perioodide eest arvestatud keskmistele töötasudele, sissemaksetele ja suurendamistele.

44 Käesoleval juhul tuleb märkida, et Rootsi valitsus möönis ise kohtuistungil, et põhipensioni eesmärk on anda selle saajatele mõistlik elatustase, tagades neile elatusmiinimumi, mis ületab summa, mida nad saaksid, kui neile makstaks ainult töötasul põhinevat vanaduspensioni, juhul kui see summa on liiga väike või koguni puudub. Seega on põhipension Rootsi riikliku vanaduspensioniskeemi baastase.

45 Selles küsimuses on Euroopa Kohus 17. detsembri 1981. aasta kohtuotsuse Browning (22/81, EU:C:1981:316) punktis 15 selgitanud, et määruse nr 1408/71 artikli 50 tähenduses on olemas „miinimumhüvitis“, kui elukohariigi õigusaktides on sätestatud eritagatis, mille eesmärk on tagada sotsiaalkindlustushüvitiste saajatele miinimumtulu, mis on suurem kui hüvitis, mida nad saavad taotleda ainult oma kindlustusperioodide ja sissemaksete alusel.

46 Seega näib, et kui võtta arvesse põhikohtuasjas kõnesoleva põhipensioni eesmärki, nagu seda on kirjeldatud käesoleva kohtuotsuse punktis 44, on selle puhul tegemist määruse nr 1408/71 artikliga 50 hõlmatud miinimumhüvitisega.

47 Tuleb nõustuda kohtujuristiga, kes märkis oma ettepaneku punktis 47, et kuna määruses nr 1408/71 ei nõuta, et liikmesriigid näeksid ette miinimumhüvitised ning neid ei ole seega iga liikmesriigi õiguses tingimata ette nähtud, ei saa määruse nr 1408/71 artikli 46 lõikega 2 olla sätestatud selle miinimumhüvitise arvutamise üksikasjalikke erinorme.

48 Järelikult tuleb õigust saada sellist miinimumhüvitist nagu põhikohtuasjas kõnealune põhipension analüüsida mitte määruse nr 1408/71 artikli 46 lõike 2 ega artikli 47 lõike 1 punkti d alusel, vaid määruse artiklis 50 sisalduvate erinormide ja asjakohaste liikmesriigi õigusnormide kohaselt.

49 Põhikohtuasja asjaolude kokkuvõttest käesoleva kohtuotsuse punktis 29 ilmneb aga, et selleks et arvutada B. Zaniewicz-Dybecki põhipensioni saamise õigus, kohaldas pädev asutus esiteks SFB 67. peatüki § 25 kohaselt töötasupõhise pensioni ja lisapensioni summale, mis mõlemad on põhipensioni arvutamise alus, *pro rata* arvutamise meetodit, mis on sarnane määruse nr 1408/71 artikli 46 lõike 2 punktides a ja b ette nähtud meetodile, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 45 ja 46 sisuliselt märkis. Teiseks ei võtnud pädev asutus artikli 46 lõikes 2 ette nähtud *pro rata* arvutamisel vastavalt suunistele arvesse B. Zaniewicz-Dybecki Poolast saadavat vanaduspensioni, vaid omistas, nagu on ette nähtud määruse nr 1408/71 artikli 47 lõike 1 punktis d, asjaomase isiku poolt Rootsis saadud tuludel põhinevale pensionile aastase väärtuse ja korrutas seejärel selle summa põhipensioni kindlustusperioodi maksimumiga, milleks on 40 aastat. Eelotsusetaotlusest tuleneb, et kirjeldatud arvutusmeetodi kohaldamisel saadud tulemus ületab tulude ülempiiri põhipensioni saamiseks.

50 Nagu tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktist 48, ei ole selline määruse nr 1408/71 artikli 46 lõikel 2 ja artikli 47 lõike 1 punktil d põhinev arvutusmeetod sellise miinimumhüvitise nagu põhikohtuasjas kõnealuse põhipensioni arvutamiseks lubatud.

51 Pädeva asutuse kohustus on arvutada põhipension välja vastavalt määruse nr 1408/71 artikli 50 sätetele koostoimes liikmesriigi õigusnormidega, ilma SFB 67. peatüki § 25 ja suuniseid kohaldamata.

52 Järelikult tuleb esimesele küsimusele vastata, et määrust nr 1408/71 tuleb tõlgendada nii, et kui liikmesriigi pädev asutus arvutab välja sellise miinimumhüvitise nagu põhikohtuasjas kõnealune põhipension, siis ei kohaldata määruse artikli 46 lõiget 2 ega artikli 47 lõike 1 punkti d. Sellist hüvitist tuleb arvutada vastavalt sama määruse artikli 50 sätetele koostoimes liikmesriigi õigusnormidega, kohaldamata siiski selliseid liikmesriigi õigusnorme nagu põhikohtuasjas kõnealused õigusnormid *pro rata* arvutamise kohta.

Teine küsimus

53 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määrust nr 1408/71 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnorm, milles on ette nähtud, et pädev asutus peab sellise hüvitise nagu põhikohtuasjas kõnealune põhipension arvutamisel võtma arvesse kogu vanaduspensioni, mida asjaomane isik ühest või mitmest liikmesriigist tegelikult saab.

54 Tuleb rõhutada, et sellist miinimumhüvitist nagu põhikohtuasjas kõnealune põhipension tuleb arvutada vastavalt määruse nr 1408/71 artiklile 50 ja asjakohastele liikmesriigi õigusnormidele, nagu selgub esimesele küsimusele antud vastusest.

55 SFBs sisalduvatest ja põhipensioni puudutavatest liikmesriigi õigusnormidest, nagu need on esitatud eelkõige käesoleva kohtuotsuse punktis 19, selgub aga sõnaselgelt, et teiste liikmesriikide õigusaktide kohane üldkohustuslik vanaduspension, mis ei ole võrdsustatav põhipensioniga, kuulub selle pensioni arvutamise aluse hulka. Seega näib, et asjakohaste liikmesriigi õigusnormide kohaselt peab asjaomase liikmesriigi pädev asutus põhipensioni arvutamisel võtma arvesse asjaomase isiku poolt teistes liikmesriikides saadud vanaduspensioni.

56 Neil asjaoludel tuleb kindlaks teha, kas määrusega nr 1408/71 ja täpsemalt selle artikliga 50 on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis näevad ette, et sellise miinimumhüvitise nagu põhikohtuasjas kõnealune põhipension arvutamisel peab pädev asutus võtma arvesse vanaduspensioni, mida asjaomane isik saab teisest liikmesriigist.

57 Selles küsimuses on oluline meenutada, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale peetakse määruse nr 1408/71 artiklis 50 silmas juhtusid, kus töötaja tööelu liikmesriikides, mille õigusakte on tema suhtes kohaldatud, on olnud suhteliselt lühike, nii et nende liikmesriikide makstavate hüvitiste summa kokku ei taga mõistlikku elatustaset (kohtuotsused, 30.11.1977, Torri, 64/77, EU:C:1977:197, punkt 5, ja 17.12.1981, Browning, 22/81, EU:C:1981:316, punkt 12).

58 Selle olukorra parandamiseks on artiklis 50 sätestatud, et kui elukohariigi õigusaktides on ette nähtud miinimumhüvitis, suurendatakse selle riigi poolt makstavat hüvitist lisapensioni võrra, mis võrdub nende eri riikide poolt, kelle õigusakte on töötajale kohaldatud, makstavate hüvitiste summa ja selle miinimumhüvitise vahega (kohtuotsus, 30.11.1977, Torri, 64/77, EU:C:1977:197, punkt 6).

59 Sellest tuleneb, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 59 märkis, et sellise miinimumhüvitise nagu põhikohtuasjas kõnealune põhipension saamise õiguse arvutamisel on määruse nr 1408/71 artiklis 50 konkreetselt ette nähtud, et tuleb võtta arvesse vanaduspensioni tegelikku summat, mida asjaomane isik saab teisest liikmesriigist.

60 Järelikult tuleb teisele küsimusele vastata, et määrust nr 1408/71 ja konkreetselt selle määruse artiklit 50 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus liikmesriigi õigusnorm, milles on ette nähtud, et pädev asutus peab sellise miinimumhüvitise nagu põhikohtuasjas kõnealune põhipension arvutamisel võtma arvesse kogu vanaduspensioni, mida asjaomane isik ühest või mitmest liikmesriigist tegelikult saab.

Kohtukulud

61 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

1. **Nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja nende pereliikmete suhtes (nõukogu 2. detsembri 1996. aasta määrusega (EÜ) nr 118/97 muudetud ja ajakohastatud redaktsioonis, mida on muudetud nõukogu 29. juuni 1998. aasta määrusega (EÜ) nr 1606/98) tuleb tõlgendada nii, et kui liikmesriigi pädev asutus arvutab välja sellise miinimumhüvitise nagu põhikohtuasjas kõnealune põhipension, ei kohaldata määruse nr 1408/71 artikli 46 lõiget 2 ega artikli 47 lõike 1 punkti d. Sellist hüvitist tuleb arvutada vastavalt sama määruse artikli 50 sätetele koostoimes liikmesriigi õigusnormidega, kohaldamata siiski selliseid liikmesriigi õigusnorme nagu põhikohtuasjas kõnealused õigusnormid *pro rata* arvutamise kohta.**

2. **Määrust nr 1408/71 (määrusega nr 118/97 muudetud ja ajakohastatud redaktsioonis, mida on muudetud määrusega nr 1606/98) ja konkreetselt selle määruse artiklit 50 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus liikmesriigi õigusnorm, milles on ette nähtud, et pädev asutus peab sellise miinimumhüvitise nagu põhikohtuasjas kõnealune põhipension arvutamisel võtma arvesse kogu vanaduspensioni, mida asjaomane isik ühest või mitmest liikmesriigist tegelikult saab.**

Allkirjad